

SVET TICHA

JEDINÝM POSTIHNUTÍM V ŽIVOTE JE ZLÝ PRÍSTUP.

**MÚDRE RADY PRE MAMIČKY DEŤÍ
SO SLUCHOVÝM POSTIHNUTÍM**

**LÁČHE PHEŇIBENA PREDALO DAJA
LE ČHAVENCA SO NAŠTI ŠUNEL**

Múdre rady pre mamičky detí so sluchovým postihnutím

Vychovávať dieťa so sluchovým postihnutím môže byť náročné, najmä v prostredí, kde je obmedzený prístup k informáciám, zdravotnej starostlivosti a vzdelávaniu. Preto je dôležité, aby mamičky mali správne informácie a podporu, aby mohli svojmu dieťaťu zabezpečiť čo najlepšie podmienky pre jeho vývin.

Nečakajte – konaajte čo najskôr

Ak máte podozrenie, že vaše dieťa nepočuje, čo najskôr vyhľadajte odborníka. Čím skôr sa diagnostikuje sluchové postihnutie, tým lepšie možnosti má dieťa na rozvoj komunikačných schopností.

Nebojte sa odborníkov a úradov

Po diagnostike a potvrdení sluchového postihnutia Vášho dieťaťa sa informujte o svoji právach. Môžete požiadať príspevky na kompenzačné pomôcky (napríklad načúvacie prístroje), špeciálnu pedagogickú starostlivosť alebo asistenciu pri vzdelávaní vášho dieťaťa. ÚPSVaR vám pomôže s vybavením potrebných dokumentov alebo oslovte asistentov podpory zdravia vo svojich lokalitách.

Posunkový jazyk je výhodou, nie prekážkou

Nebojte sa naučiť posunkový jazyk. Ak sa dieťaťu nedostáva dostatočná jazyková stimulácia, môže sa u neho rozvinúť jazyková deprivácia, ktoré negatívne ovplyvní jeho myslenie a schopnosť vzdelávať sa alebo osamostatniť. Ak sa dieťa naučí hovorný jazyk, posunkový jazyk pomôže v skoršej komunikácii.

Vzdelanie je základ budúcnosti

Uistite sa, že vaše dieťa má rovnaký prístup ku špeciálnemu vzdelávaniu, kde budú poskytované primerané podporné opatrenia. Včasná intervencia a vzdelávanie v prístupnej forme sú kľúčom k tomu, aby sa mohlo plnohodnotne začleniť do spoločnosti.

Nevzdávajte sa a hľadajte podporu

Aj keď môže byť situácia náročná, nie ste na to sami. Skontaktujte sa organizáciami, ktoré pomáhajú nepočujúcim deťom a ich rodinám. Vytvorte okolo seba sieť podpory, či už v komunite, alebo prostredníctvom sociálnych služieb.

Každé dieťa si zaslúži rovnaké šance na život a rozvoj, bez ohľadu na to, kde vyrastá. S vhodnou podporou, láskou a odhodlaním môžu aj deti so sluchovým postihnutím dosiahnuť svoj plný potenciál.

AKO SPRÁVNE KOMUNIKOVAŤ S NEPOČUJÚCIM

RADY A PRAVIDLÁ PRE VŠETKÝCH

Komunikácia s dieťaťom začína už doma:

1. Získajte si jeho pozornosť

Znížte sa na úroveň jeho očí. Jemne ho poklepte po ramene, poštekľite, zamávajte rukou pred jeho tvárou. Skočte po dlážke, aby cítilo vibrácie, zsvieťte a zhasnite svetlo rýchlo za sebou. Uistite sa, že dieťaťko aspoň zo začiatku vidí na vaše oči. Snažte sa, aby malo pri komunikácii voľné ruky a mohlo vám na vec ukázať alebo použiť gesto. Vypnite rádio alebo televízor, pretože pôsobia rušivo. Pre dieťa s poruchou sluchu je zo začiatku náročné odlišiť, čo je reč a čo je šum z pozadia.

2. Reagujte na zvukové alebo fyzické prejavy dieťaťa

Hrkútanie, pohľad, naklonenie tela, otočenie hlavy, mimika, ukázanie rúčkou – práve týmito spôsobmi dieťa v prvom roku „hovori“. Ak vidí, že na jeho pokusy o komunikáciu reagujete, naučí sa dôverovať sebe i vám. Používajte gestá a prirodzené posunky, ktoré sa bežne využívajú pri komunikácii s malými počujúcimi deťmi. Ukázalo sa, že malé deti gestám a posunkom nielen výborne rozumejú, ale ich aj skoro opakujú. Takéto deti bývajú menej frustrované, pretože sa môžu vyjadriť ešte pred prvým rokom života a nemusia čakať, kým sa im podarí vysloviť prvé zrozumiteľné slová.

3. Buďte expresívni

Použite svoje telo, intonáciu aj tvár na to, aby vaše dieťa pochopilo, čo chcete vyjadriť slovami. Prikývnutím, úsmevom či pekným gestom mu dáte najavo, že ho chváľte alebo sa

Láche pheñibena predalo daja le čhavenca so naš'i šunel

Sar barol o čhavo, so naš'i šunel, šaj adi bu'i avel phari, but pro thana kaj naš'i avel lacho dikhl'ipen pro informacie, sast'aripen the sikaviben. U vašoda hin importante, hoj e daja te džanen e čačutne informacie the šajipen mi le časke den so mekh feder than pro leskero baripen.

Naužaren – keren akana

Sar džanen, hoj tumaro čhavo naš'i šunel, roden o manuš, so tumenge džanela the ažutinen – odbornikos. Sar les rodena, ela láches predal tumende, kerela pes diagnostika, oda hin feder možnojsa predalo láchipen andre čhavoreskeri komunikácia.

Nadaran le manušen, so hin odbornika the nadar úradendar

Sar tumege kerena diagnostika a phenena tumenge, že tumaro čhavoro našunel, phučen pes palo tumare prava. Šaj pes phučen palo love the palo pomôcki, so ažutinen le časke (tehnika palo šuiñiben), e špecialno pedagogicko ažu'ipen vaj asistencija sar o čhavo pes sikhavel. ÚPSVaR tumenge lošaha ažutinelu le papirencu vaj phučen pes palo mauša so ažutinen andro nasva'ipena andre tumari lokalita, kaj dživen.

Vastengeri čhib hini bari vihoda

Nadaran pes the sikhavel vastengeri čhib. Sar pes le časke nadochudel láchi vastengeri čhib, šaj peske dochudel čhibaskeri deprivácia (nabaralo andre vastengeri čhib a nachudela dosta podneti pro peskero dživipen), šaj leske kada chudel pro leskero gondol'ipen, pro leskero sikhavipen andre maškaturni škola vaj naale korkoro the kerel bu'fa. Sar pes čhavo sikhavela the sikhavel vakeribnaskeri čhib, e vastengeri čhib leske ažutinelu andre phuri komunikácia.

O sikhaviben hino baro avutñipen

Keren tumenge garancia, že tumaro čhavoro chudel savoro andre špecialno sikhaviben, kaj chudela láche predal leste podporná opatrenia (sa so kempel). Tosarutni intervencija a sikhaviben hino predal leste lošal'ipen mi pes zachudel andre socialno skupina, andre societa.

Naperen tele, roden podpora

Varekana šaj dživipnaskere situácii šaj hine phare, nasan korkore. Vičinen andre oraganizácii, save ažutinen le čhavorengo so našunen the ažutinen le famel'ija, kaj hino o čha so našunel. Keren tumenge kaj dživen e sieť, kaj peske ažutinen, či ander komunita, kaj dživen vaj palo internetos, socialna službi.

Savore čhave peske chuden šance andro dživipen the pre leskero baripen, oda hin jekh kaj dživen. La lácha podporaha, kamibnaha šaj o čhave chuden peskero potenciálil andro peskero dživipen.

SAR VAKEREL LE MANUŠEHA SO NAŠUNEL

1. Zachuden peske leskero dikhiben

Peren tele, kaj hine leskere jakha. Šukares, na zoraha leske chuden leskero phar, keren le vastenca andre leskero muj. Pheren tele pre phuv, mi o čha šunel vibrácii, labaren the nalabaren o švetlos, keren kada buter jekh palaver. Ubezpečinen že tumaro čha tumenge dikhel andre tumare jakha. Keren, mi tumenge tumaro čha šaj sikhavel le vastenca vaj mi kerel varesavo gestos. Televiza, radios, namuknen, keren le časke namištes. Predalo čha so našunel hino phares the džanel so hin o šumos a so hin vakeriben.

2. Šunen le čhaskere zvukova vaj fizicka prejavu

Cikno vakeriben, dikhiben, den teštos tele, keren le šereha, mimika, sikhavibenle vasteha – kaleha tuamro čha varekel andor epršo berš sar ul'ol. Sar dikhel, že pre leskeri komunikácia tumen reaginen, sikhavela pes the pačal peske the tumen. Sikhaven posunki, save pes sikhaven andre komunikácia le cikne čhavorencu so našunen. Sikhad'a pes, že cikne čhave achal'on anre vastangeri čhib the andre gest'i. Kala čhave našunen frustrácia (varesavo nalácho andre vod'i), bo šaj vakeren le vastenca a namušinen the vakerel la čhibaba láche hangora the lava.

3. Aven expresivna (aven kajse, mi tumege o čhavoro phačal)

Andre vakeriben keren le teštoha, intonácia (tumaro hlasos), le mujeha, mi tumaro čhavoro achal'uvcl, so kamen the phenel. Sar keren tele le šereha, či sikhaven radišágos, vaj lošalo gestos, den leske andre leskeri god'i, že kerel láchu bu'i a že san lošale. Sar dikhen tumare čhave tuamro rup, že hino tele (chol'), našukar hlasos, tumaro prisno vas, leske navareken,

vám niečo páči. Zmraštené obočie, prísny hlas a vystretý ukazovák mu zjavne napovedia, že má s niečím prestať. Začnite tam, kde cítite záujem dieťaťa. Neskôr môžete prejsť k tomu, čo mu potrebujete odkomunikovať vy. Ak dieťa ukazuje na psa, rozprávajte sa o veľkosti psa, jeho farbe, hlasnom štekaní. Využite jeho záujem na spoločné hry a učte sa pritom spolu.

4. Napodobňujte a opakujte

Podporte všetky pokusy dieťaťa o napodobňovanie a opakovanie. Všetky nasledujúce aktivity sú pokusy o komunikáciu:

- Ak dieťa povie grrrrrrrr, zopakujte grrrrrrrr. Ak si ťapká po hlave, ťapkaťte si tiež. Ak sa začne točiť, točte sa s ním. Ak sa zaškerí, urobte to aj vy.
- Napodobňovanie zvukov a pohybov, ktoré vaše dieťa robí, je často pre rodiča aj dieťa zábavná hra. Deti často milujú hru „nasleduj vodcu“, kde napríklad každý, kto sedí pri stole, musí zopakovať to, čo urobí „vodca“ (môže ním byť dieťa, súrodenec alebo rodič)
- Umožnite mu, aby sa dívalo do zrkadla v jeho výške – deti sa často od raného veku zaujímajú o svoj obraz v zrkadle a robia na seba grimasy.
- Keď sa na vás dieťa díva, ukazujte mu rôzne emócie – prekvapenie, uspokojenie, strach, smútok.

5. Nech si povie, čo potrebuje

Podporte dieťa v tom, aby si aktívne zvukom, gestom, slovom alebo posunkom povedalo, čo potrebuje. Buďte trpezliví. Počkajte, až dieťa dokončí, čo vám chce povedať. Mnohí rodičia sa postupne intuitívne naučia rozoznať, čo ich dieťa potrebuje. Samozrejme, nie vždy mu musíte vyjsť v ústrety. Ak dieťaťu dáte všetko, čo chce a to bez toho, aby vám napríklad ukázalo prstom alebo posunkom na pohár, naučí sa, že hmkanie mu na „komunikáciu“ stačí. Potom sa nebude o nič viac pokúšať. Ukážte mu, ako to má povedať, ukázať, posunkovať – pokojne aj s jeho ručičkou. Podporte ho, usmejte sa na neho, pokývajte hlavou, zatlieskate mu od radosti.

6. Buďte trpezliví

Čakajte na reakciu svojho dieťaťa, kým napočítate do desať. Nechajte mu priestor a čas, aby mohlo na vaše podnety zareagovať. Deti potrebujú oveľa viac času na prejavenie sa. Buďte trpezliví a neodpovedajte hneď za neho. Pomenúvajte veci, činnosti a ľudí jednoduchými a jeho veku primeranými slovami. Hovorte pomalšie, zreteľne a gramaticky správne. Ak dieťa hovorí jednoslovné vety: „Lopta.“, vy by ste mali hovoriť dvojslovné vety: „Máš loptu.“ alebo trojslovné vety: „Kde je lopta? Lopta spadla dole.“ Vyhýbajte sa dlhým vetám. Dlhší prúd slov vo vete pôsobí na dieťa mätúco.

Pri komunikácii s nepočujúcimi je potrebné dodržiavať určité pravidlá:

1. Na komunikáciu s nepočujúcim treba dodržiavať vizuálny kontakt.
2. Hovorte celý čas, tak aby vám nepočujúca osoba dobre videla na ústa, aby mohla odčítavať z pier. Neotáčajte sa stranou, ale stále sa pozerajte na nepočujúceho.
3. Nehovorte na nepočujúceho za chrbtom.
4. Ak stojíte v miestnosti, nestojte chrbtom k oknu alebo zdroju svetla, ale tak aby ste vy stáli k zdroju svetla stáli čelom a nepočujúci za chrbtom.
5. Nehovorte rýchlo, snažte sa hovoriť pomaly a zrozumiteľne. Artikulujte.
6. Nekričte, hovorte prirodzene.
7. Nezakrývajte si ústa ani tvár. Spôsobuje to ťažkosti pri odčítavaní z pier.
8. Používajte všeobecne známe slová, jednoduché vety, vyhňte sa zložitým odborným výrazom, cudzím slovám a ironii.
9. Pokiaľ si nebudete rozumieť, použite papier a pero.
10. Uistite sa, že vám nepočujúci rozumie. V prípade, že vám nerozumie, skúste mu to zopakovať znova.
11. Ak je prítomný tlmočník, hovorte vždy na nepočujúceho a nie na tlmočníka.
12. Nehovorte na nepočujúceho v tretej osobe. Napríklad „povedzte mu“ alebo „čo robil“
13. Nepoužívajte výraz „hluchonemý“, má to urážlivý, hanlivý výraz pochádzajúci z čias socializmu. Používajte kultivované slovo Nepočujúci.

mi kada nakerel. Keren oda, kaj šunen, kaj tumaro čha kamel the kerel. Pal'is šaj leha vareken oda, so kamen tumen. Sar o čha sikhavel pro rikono, vareken leha či hino baro, pale leskeri kolóra the palo leskero vakeriben (sar štekinel). Bajinen pes leha a sikhaven pes leha andro leskero bavišágos.

4. Keren oda so tumaro čha a opakinen

Podporinen le čhaves andre o da, mi opakinel so sikhavel. Savore ala lava hine aktiviti predalo komunikácia:

- Sar o čhavoro phenala grírrf, phenene grírrf. Sar peske o čhavoro kerel pro šero, keren peske oda tiš. Sar pes o čha visarela, visaren pes tiš. Sar kerela pro muj chol'ipen, keren the tumen.
- Keren o da, so tumaro čhavoro andro gind'ipen, oda hin bavišágos the predalo daja the dada. O čha rado bavinen hra „ker vodcas“, napríklad o manuš so bešel andro skamin, mušinel the kerel oda, so kerel o vodcas (šajo da jel o dad, daj, e pheñ, phral ...)
- Keren, mi tumaro čha aj dikhel andro gendalocis adre leskero baripen – o čhave andre tosarutno berš rado dikhen pro peskero tešos a keren rado mujaha andro gendalos.
- Sar tumaro čha pre tumende dikhel, sikhaven leske emocia – baleságiben, sast'ipen, dar the smútkos.

5. Mi peske phenel, so leske kempel

Keren le čhaske podpora, mi peske phenel so leske kempel anre vastengeri čhib (le zuvkoja, gestoha, laveha). Aven zorale. Užaren, sar tuamro čha dokerela the phenala, so tumege kamel the phenel. Varesave dada the daja pes intuitívne sikhavena, so leskero čha kamela. Našti furt. Sar le čhaske dena savoro, so kamel bio sikhaviben le vasteha vaj vakeribanskera čhibaha pro parahis, sikhavela pe že hmmm leske hino dosta anre leskeri komunikácia. Pal'is pes nasikhavela. Sikhaven leske, sar majinel kada the sikhavel, kerel le vastenca. Keren leske podpora, sikhaven leske radišágos, keren le šereha th le vastenca andre lošal'ipen.

6. Aven zorale

Užaren, mi tumege o čha phenel, rachinen andro deš. Mukhen leske than the ora, mi šaj raginel pro tumare podneti. O čhave kamen buter ora pro peskero sikhaviben. Aven zorale a navakeren vaš leste. Vakaren palo veci, palo bu'fa the manuša e lavenca, so o čha achal'uvela. Andro vakeriben nasid'aren, vareken gramaticki mištes. Sar o čha vakerele jekh lavengeri veta „lopta“, tumen vakren dui'ta lava. „Hin tut lopta“ vaj le trinen lavenca „Kaj hini lopta? E lopta pe'la teje.“ Navakeren bare lava, bare veti. Nane oda mišto, o čha pal'is nadžanel, so vakeren.

Andre komunikácia le čhavenca, so našunen, kempel the džanel varesave pravidlá:

1. Le čhavoreha so našunel kempel the l'ikherel vizuálno kontkatos (mi dikhel so sikhaven, o čhavoro peske andro šero sikhavel so tumen vakren, so oda hin).
2. Vakaren furt, mi tumege o manuš so našunel dikhel pro tumare vušta, mi džanel the odvakerel tumaro vuštendar. Nadžan pre ser ale šereha u dikhen pro manuš, so našunel.
3. Navakeren le manušeha so našunel palo dumo
4. Sar ter'don andre varesavi cimra, nater'don le dumeha pro oblaka vaj kaj hino o švetlos ale kavka, mi o manuš tumen dikhel (muj pro muj).
5. Navakeren igen, vakeren palokores a mi tumne achal'ol. Keren artikuluácia.
6. Nagravčinenene, vakeren prirodzene.
7. Naden pre peskero muj tumaro vas, oda hin trapišágos predalo manuš so našunel a nadikhel a nadžanel the oddikhel le tumare vuštendar
8. Vareken kajse lava so džanen, jednoducha lava, veti, navakeren džande lava a naaven ironicka.
9. Sar peske naacha'ona, irinen pro paperis.
10. Phučenen pes le manušes so našunel, či tumenge achal'ol. Sar tumenge anacha'ol, vakeren mekh jekvar.
11. Sar hino pritomno o vastengero čhibakero manuš, vakeren ko manuš so našunel, na pro vastengero čhibakero manuš.
12. Navakeren pro manuš andre trito osoba. Napríklad: „phenen leske“ vaj so kerehas“.
13. Navareken o lav „hluchonemí“, oda hin naláche lav. Oda lav hino pale socializmu. Vakeren láche lava, manuš so našunel. Hin amen lošale lava andre komunikácia.

Čačipen the načačipen palo manuša so našunen the palo vaskengeri čhib

Le manušen hin baro džaniben pal oprava a kampil'ipena le manušen so našunen, no mušinas the phenel, že hin amen naláche gondol'ipena palo lengero dživipen, lengeri nácia the palo lengeri komunikácia. Vastengeri komunikácia hini prirodzeno achal'uvipen predal

MÝTY A FAKTY NEPOČÚJÚCICH A POSUNKOVÉHO JAZYKA

Napriek rastúcemu povedomiu o právach a potrebách nepočujúcich osôb v spoločnosti stále pretrvávajú mnohé mylné predstavy o ich komunikácii, kultúre a spôsobe života. Posunkový jazyk, ktorý je prirodzeným komunikačným prostriedkom nepočujúcich, býva často nepochopený alebo podceňovaný. Preto je dôležité objasniť niektoré z najčastejších mýtov a konfrontovať ich s faktami.

Mýtus 1: Posunkový jazyk je univerzálny

Fakt: Každá krajina (alebo dokonca región) má svoj vlastný posunkový jazyk s unikátnou gramatikou a lexikálnou zásobou. Napríklad slovenský posunkový jazyk (SPJ) sa líši od amerického posunkového jazyka (ASL) alebo britského posunkového jazyka (BSL). Posunkové jazyky sa vyvíjajú prirodzene v rámci nepočujúcich komunití, podobne ako hovorené jazyky v majoritnej spoločnosti.

Mýtus 2: Posunkový jazyk je len vizuálnou verzou hovoreného jazyka

Fakt: Posunkové jazyky majú vlastnú gramatiku, ktorá sa zásadne líši od gramatiky hovorených jazykov. V SPJ sa napríklad využíva priestorová organizácia na vyjadrenie vzťahov medzi predmetmi a osobami, čo nemá ekvivalent v slovenčine. Posunkové jazyky nie sú len „gestikuláciou“ hovoreného jazyka, ale autonómnymi jazykovými systémami so svojimi pravidlami.

Mýtus 3: Nepočujúci ľudia môžu plnohodnotne komunikovať čítaním z pier

Fakt: Hoci niektorí nepočujúci jedinci dokážu do určitej miery odzerať, čítanie z pier je extrémne náročné a nepresné. Len približne 30–40% hovoreného jazyka je možné odčítať vizuálne, zvyšok závisí od kontextu a individuálnych schopností osoby. Preto je pre nepočujúcich najefektívnejšou formou komunikácie posunkový jazyk alebo písaná forma jazyka.

Mýtus 4: Naučiť sa posunkový jazyk je jednoduché a stačí ovládať niekoľko posunkov

Fakt: Posunkový jazyk, rovnako ako ktorýkoľvek iný jazyk, si vyžaduje dlhodobé učenie a prax. Nestačí poznať jednotlivé posunky – dôležité je pochopiť gramatiku, používanie priestorovej štruktúry a neverbálnych prvkov, ako je mimika alebo pohyby tela, ktoré majú významovú funkciu.

Mýtus 5: Ak nepočujúce dieťa vyrastá v hovoriacej rodine, automaticky sa naučí hovorený jazyk

Fakt: Ak nepočujúce dieťa nemá včasný prístup k plnohodnotnej jazykovej stimulácii (či už prostredníctvom posunkového alebo hovoreného jazyka s podporou technológií), môže dôjsť k jazykovej deprivácii, ktorá negatívne ovplyvní jeho kognitívny a sociálny vývin. Preto je kľúčové zabezpečiť nepočujúcim deťom čo najskorší kontakt s jazykom – či už posunkovým, alebo bilingválnou formou kombinujúcou posunkový a hovorený jazyk.

Mýtus 6: Nepočujúci ľudia sú automaticky aj mentálne postihnutí

Fakt: Sluchové postihnutie nemá žiadny vplyv na intelektuálne schopnosti človeka. Nepočujúce osoby sú schopné dosiahnuť rovnakú úroveň vzdelania a profesionálneho uplatnenia ako počujúce osoby, pokiaľ majú zabezpečený rovnocenný prístup k informáciám a vzdelaniu vo svojom preferovanom jazyku.

Záver

Nepočujúci Rómovia a posunkový jazyk sú často obklopení predsudkami a nedorozumeniami, ktoré môžu viesť k diskriminácii a vylúčeniu z majoritnej spoločnosti. Odstránenie týchto mýtov a podpora porozumenia posunkovým jazykom ako rovnocenným jazykovým systémom sú kľúčovými krokmi k inklúzii nepočujúcich osôb a zabezpečeniu ich plnohodnotného uplatnenia v spoločnosti.

kala manuš. Aver manuš so šunen, naachal'aven olesar a asan lestar. U vaš oda hine importantno the odphenel načáčipena a the phenel čáčipen.

Načáčipen 1: E vastengeri čhib hini univerzálno

FAKTOS: Savore štáti (the regióni) hin peskeri vastengeri čhib le peskera gramatikaha the le levanca (lexikálna zásoba). Slovačiko vastengeri čhib hini aver sar americko vaj britsko. E vastengeri čhib barol prirodzene andre komuniti kaj o manuš so našunen dživen, sar o prevakerde čhiba andre majoritno societa.

Načáčipen 2: Vastengeri čhib hini vizuálna verzia andre prevakerdi čhib

FAKTOS: Vastengeri čhib – hin la peskeri gramatika, savi hini inakšeder sar andre šunibnaskeri komunikácia. Andre slovačiko vastenegri čhib pes sikhavel thaneskeri organizácia pro vakeriben palo predemi vaj manuš, so anne andre slovačiko čhib. Vastengeri čhib oda nen ča „gestikulácia“ prevakerdi čhib, no hin la peskere pravidla. Oda pes vičinel autonómia.

Načáčipen 3: Manuš so našunen šaj vakeren kavka že oddikhen palo vušta

FAKTOS: Daresave manuš šaj džanen the oddikhel, no the oddikhel le vuštendar hini phari buči. Ča 30%-40% odvakerde lava pes del odvakerel le vuštenca, o zviškos hino importantno palo kontext (so vakeren), the palo individuálna schopnosti manušes.

Načáčipen 4: The sikhavel pes vastengeri čhib hino jednoducho a kampil the džanel ča varesave vastangere znaki.

FAKTOS: Vastengeri čhib, sar aver čhiba kampil leske kaml'ipena – baro sikhaviben the e prax. Nastačinel the džanel ča o jednotlivá posunki – importantno hino the džanel gramatika, the džanel the kerel andre thaneskeri štruktúra the nonverbálne prvki, sar hin e mimika abo tešoskere pohibi, hin len bari funkcia.

Načáčipen 5: Sar o čhavoro dživel andre vakeribnaskeri famel'ija, džanela automaticki the vakerel

FAKTOS: Sar le čhas nane pristupos andre čhib (vastengeri čhib vaj odvakerd'i), šaj les hin problemi pes the sikhavel the andre socialno dživipen. U vaš oda hino importantno, mi džanel the vakerel – le vastenca vaj kombinácia le vastenca the e odvakerd'i čhib.

Načáčipen 6: O manuš so našunen oda hine manuš so len hin god'akero nasval'ipen

FAKTOS: O manuš so našunen the o vastengeri čhib – o manuš len anachal'aven, kadaj pes arakhen predsudki the diskriminácia. Hino importantno the lašarel vastengeri čhib sa barikani čhib the del šajipen savoreng.

ZDROJ: www.nepocujucedieta.sk • www.vudpap.sk

WWW.SILENTWORLD.SK

SVET TICHIA

MINISTERSTVO
SPRAVODLIVOSTI
SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Realizované s finančnou podporou Ministerstva spravodlivosti SR v rámci dotačného programu na pre-sadzovanie, podporu a ochranu ľudských práv a slobôd a na predchádzanie všetkým formám diskriminácie, rasizmu, xenofóbie, antisemitizmu a ostatným prejavom intolerancie. Za obsah tohto dokumentu výlučne zodpovedá SVET TICHIA - (OZ SIZZOAMS).